

Heinrich Müller Henricus Fürstenow

De Contritione & Confessione Poenitentium, Positiones Theologicae

Rostochi[i]: Kilius, 1665

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn740044850>

Druck Freier Zugang

RU theol. 1665

Müller, Henr./c

DE
CONTRITIONE
&
CONFESSIONE
POENITENTIUM, 4
Positiones Theologicæ,

Quas
DEO volente,
&

Consentiente venerando Collegio Theologico
in Acad. Rostochiensis

PRÆSIDE

D. HENRICO MÜLLERO,

Theol. Professore Ordinario, & ad Div.

Mariæ Pastore,

In Auditorio Majori d. Junii
proponet publice

HENRICUS FÜRSTENOW,
Westph.

ROSTOCKI,

Typis JOHANNIS KILII, Academiae Typogr.
ANNO MDCCCLXV.

DE
CONTRITIONE
&
CONFESSIONE
POENITENTIIÆ
Foliones Theologice

DEO VOLUNT

Conferentia venerationis Collegio Theologico

in Acad. Rostochensi

PRÆSIDÆ

D. HENRICO MÜLLERO

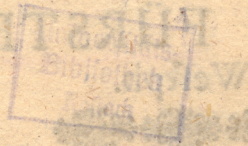
Theol. Professor Ordinarius & Adj.

Marit. Pastor

In Auditorio Majori h. Junii

propone publicè

HENRICUS HIRSTENOW

Rostock

Typ. JOHANNIS KILII, Academicus Typogr.
ANNO dñe 1824

De
CONTRITIONE.

§. 1.

Contritio est verus terror conscientiae, quæ sentit Deum irasci peccatis, & se propter hæc subjeci iræ Dei & æternæ damnationi, ideoq; dolet se peccasse, *uti habet Apologia A. Conf. art. XXII, pag. 165.*

§. 2. Dico, verus dolor, quia etiam hypocrita simulant se dolere, sed non verè dolent, etiam impii dolent, sed metu pœnæ. Sunt, quos peccasse pœnitet propter præsentia supplicia. Displicent latroni peccata, quando agitur de pœna; desinit vindicta, revertitur ad crimina, *inquit Augustinus l. de ver. & fals. pœnit. c. IX. Verè contritè non tam metuunt pœnam, quam anguntur offensa in Deum commissâ. Neque tamen agnitio pœnarum futurarum à contritione omninò excluditur, sed tantum prout illa est conjuncta cum metu mentis ad futuras plagas serviliter trepidantis. Interim qui de peccatis dolet non tam actum immisionis plagarum à Deo futuræ, quem divina Oeconomiae humiliter relinquit, quàm jus immittendi pœnas quascunq; gravissimas peccatis suis debitas respicit.*

§. 3. Terrorem cum nomino, non tam ipsum terrorem, ut ille abs nobis ex lege concipitur, intelligo, quàm agnitionem terri-

A

onis

onis ut pœna peccati à Deo immiffa. Ille enim licet non omninò inutilis fit, præcisè tamen ad contritionem non requiritur; hæc verò ad actus contritionis pertinet præparatorios.

§. 4. Causa efficiens principalis contritionis est Deus, ministerialis Verbi minister.

§. 5. Contritio strictè sumta nequaquam est actio hominis spontè ab ipso suscepta, aut habitus ~~recupellic~~, uti quidem voluit Lombardus l. IV. Sent. dist. 4. quem alii ex Doctöribus Scholasticis sequuntur. Contritio enim est passio iudicii divini sensu excitata, quod vel ipsum nomen indigitat, translatum à rebus exterioribus ad interiores cordis motus: quemadmodum corpus passivè se habet cum conteritur flagris; ità etiam cor pœnitentis in contritione, dum ob peccata admissa dolore, terroribus & sensu iræ divinæ veluti conficitur. Idem inculcant Polyonyma contritionis in sacris literis tradita. Dicitur enim ~~κατενυγής~~, conscientiae compunctio, ut transfixi. Act. II, 37. percussio cordis, II Sam. XXIV, 10. conturbatio animæ, Ps. VI, 3. confractio, velut ossum cruris fragio disruptorum Es. LVII, 15, confusio, ut lapidis mortario comminuti, Psal. LI, 19. scissio cordis, ut vestis dilacerata Joël. II, 13. infixio sagittarum Domini, Psalm. XXXVIII, 3. ~~Νεκρωσις~~, ut victima mactata II Cor. IV, 10.

§. 6. Subjectum contritionis est homo peccator, audiens concionem legis, nec ponens obicem. Obicem ponere dicitur, qui media salutis contemnit, vel malitiosè iis resistit. Non ergò intelligitur repugnantia naturalis, quæ est dubitatio mentis & lucta carnis (hæc enim mediis salutis non obstat, sed per ea aut omninò tollitur, aut imminuitur ad minimum,) nec quæ ex habitu peccandi orta est, quippe qui non simpliciter impedit, sed saltem difficiliorem reddit contritionem. Sed de repugnantia arbitraria sermo est, quæ directè obicem ponit, qui concionibus legalibus dicta opera se subducit, aut eas persequitur; indirectè qui eas negligit.

§. 7. Objectum contritionis sunt peccata in universum omnia

omnia. Juxta sententiam Pontificiorum non est necesse conteri de peccatis venialibus, sed tantum de mortalibus. Non est necesse, inquit Toletus l. II. instruct. Sacerd. c. 5. habere contritionem peccatorum venialium, hæc enim diximus sine contritione remitti posse. Nec Synodus Tridentina quoviam adstringit ad confitenda peccata venialia, sed tantum mortalia Sess. XIV, can. 7. Res certe intoleranda committere peccatori judicium discernendi an peccaverit venialiter, an mortaliter. Necesse hic utique est peccatores animi pendeant & ancipitibus distrabantur judiciis, dum singula peccata ponderant, dubitantes, an mortalia sint, an venialia. Et quis nescit quam facile sit, ut homo cæco sui ipsius amore abreptus sibi blandiatur suaq; peccata extenuet. Obtendet paupertatem suam qui furatus est, dicetq; legem nullam necessitati latam: Obtendet consuetudinem, qui juramentis frequentibus veluti flosculis suum exornat sermonem. Obtendent hic & ille Virorum sanctorum exempla, qui patravimus graviora, ut sunt homines ad peccatum proclives & ad excusationem ingeniosi.

§. 8. Instrumentum contritionis est Lex, cui in excitanda contritione famulantur discrimen honestorum & turpium, testimonium conscientie, memoria judicii divini, calamitates & pœna tum interna tum externa, exempla suppliciorum divinatorum in aliis, qualia sunt diluvium primævum Gen. VII, 21. incendium Sodomiticum c. XIX, 24. & similia I Cor XI 22. Referri etiam huc potest Passio & mors Servatoris secundario & accidentaliter quasi considerata.

§. 9. Omnis contritio pertinet ad legem & ex lege est. Ex ea enim agnitio peccati Rom. III, 20. illa iram operatur Rom. IV, 15.

§. 10. In se & ratione sue essentiae spectata contritio, quantumque sit, non est Evangelica, ut Bellarminus vult l. II. de pœnit c. 2. contritionem partem pœnitentie cum tota pœnitentia fidem, cujus respectu Pœnitentia ad Evangelium pertinet, in se complexa semper confundens. Evangelium nos ad Deum allicit & bene sperare ju-

bet; at contritio in subjectis fiducia in Christum destituta est fuga Dei, fremitus contra Deum & via ad desperationem. Quod asserentes nos nequaquam Manichæis assentimur, uti nos arguit Bellarminus l. c. prop. 3. sed Dei opus ab accidentario effectu, quem Satanas & caro nostra ingerunt, discernimus.

§. 11. Contritio in se est pavor servilis, sed accedente fide fit timor filialis. Qui attritionem admittunt ex Pontificiis, dicunt esse eam dolorem ob peccatum commissum profectum non ex amore Dei, sed metu pœnæ, & sufficere ad gratiam Dei promerendam, uti videre licet apud Costerum in Enchirid. cap. de contrit. At certum est, affectum animi nullum in salutis negotio posse Deo placere, qui ex Dei amore non proficiatur. Timor servilis, qui à solo metu pœnæ nascitur, non convenit filiis Dei & repugnat Spiritui adoptionis. Inter initia posse eum esse utilem haud diffitemur, ad id ut conteratur animus, at nisi accedat fides & amor Dei metusq; ille servilis cedat loco, contritio non potest esse Deo grata hominib; salutaris.

§. 12. Contritio formaliter non includit propositum bene vivendi; uti vult Bellarminus l. II. de pœnit. c. II. Pertinet id non ad contritionem, ut est pars pœnitentia, sed ad integram pœnitentiam, ut fructus pœnitentia quoad fidem spectata. Contritio enim excitatur per legem; nova autem vite propositum est à Spiritu sanctificante, qui non per legem, sed per Evangelium datur.

§. 13. Forma contritionis est ipse actus doloris, qui vel est immanens, vel transiens. Ille est cum homo intus agnoscit & dolet, se coram Deo peccatorem; hic, cum internus dolor foras progreditur, & vel vultu, vel sermone vel gestibus se prodit.

§. 14. Prior ille dicitur confessio interna, & quæ ad Deum fit, quam vix admittet Bellarminus, qui libr. III. de Pœnit. c. 2. Promissio, inquit, de remittendis peccatis iis, qui confitentur Deo sua peccata facta, non videtur ulla exstare in divinis literis. *Nimirum solis iis vult promissam remissionem peccatorum qui adeunt*

Sacerdo-

Sacerdotes, non verò etiam iis, qui Deo directè peccata sua confitentur. Frustrà ergò David Ps. XXXII. Dixi, inquit, confitebor transgressionibus meas Domino, & tu remisisti iniquitatem peccati mei. Conf. Ps. LI, 6. Luc. XII, 13. Pluris ergò faciendus homo quam Deus, quia confessio facta homini peccatorum affert remissionem, non item ea, quæ fit Deo.

§. 15. Posterior doloris actus, cum sermo contritionem manifestat, propriè confessio dicitur externa, quæ vel est publica, & fit vel à tota, vel ad totam ecclesiam; vel privata, & fit vel ad Ministrum Ecclesiæ vel ad proximum.

§. 16. Ut vindicis Dei flagella persentiscens integer coetus atque calamitatibus publicis oppressus in terram se prosternat, peccata sua doleat & confiteatur publicè, nec prius erigatur, quam misericordie locus concedatur, hortatu Sacerdotum diem ad id indicentibus, qui indicendi jus habent atque potestatem, consultum est, suaque in sacris habet exempla Neh. IX, 1. Esth. IV, 3. 1 Sam. VII, 6. Jon. III, 8.

§. 17. Ut publica confessione Ecclesiæ satisfaciatur, qui scandalo publico eam turbavit, & vult Scriptura Matth. XVIII, 17. Luc. VII, 39. 1 Cor. V, 1. & nobiscum probat Synodus Tridentina: deserunt tamen esse in usu confessiones publicæ in Ecclesia Romana.

§. 18. Veteres publicos & notorios peccatores censura notabant ecclesiastica, cujus vestigia quædam reliqua mansere in nostris ecclesiis, quæ notorios peccatores ad penitentiam & deprecationem in publico loco peragendam adigunt. Notoreitas autem ista postulat vel totius ecclesiæ particularis, vel maximæ partis membrorum istius ecclesiæ notitiam certam de hoc vel illo flagitio ejus, cui publica injungi debet confessio. Neque verò illa æstimanda est ex conjecturis & suspicionibus quibusdam, sed aut ex confessione ipsius rei, aut ex sufficiente illius convictione, aut rumore publico constante & non variabili eoque certis signis comprobato.

§. 19. Potissimum verò in veteri Ecclesia penitentia ecclesiastica,

situa, quæ semper erat publica, quatuor fuerunt gradus, πρῶτος, δεύτερος, τρίτος, τέταρτος. Primi sc. πρῶτος, aggementes, flentes, sistebant se ad ecclesiarum vestibulum, ubi prætereuntibus fidelibus advolebantur, & ut pro se precarentur etiam flentes orabant. O mirabilem, merito hic exclamat J. G. Kettenbeil in Observ. Albaspinae p. 55. antiquitatis pietatem & religionem! Quotus enim quisque in hoc rerum senio & propè occasu plurimis & gravissimis noxis vel unam lacrymulam secum arcano impendit? Ad unius delicti conscientiam sanctissima illa in antiquitate solidum triennium, etiam verò quadriennium inspectante Ecclesia propalamq; lugebant, non elugebant quippe, sed hanc sibi viam ad luctum & poenitentiam muniebant. O veteris disciplinæ sanctitatem mirabilem, quæ culpas sic amputabat, ut reliquum corpus integrum & ab omni labe castum tueretur. Ἀκούοντες sc. auscultantes iisdem quibus catechumeni Doctoribus erudiendi de integro in primis fidei rudimentis tradebantur, quia opinabantur veteres, haud posse quenquam flagitiis mortiferis deditum esse, si divinæ justitiæ cognitione aliqua instructus fuisset. Προσκύοντες sc. prostrati, quibus diebus solennia peragebantur sacra, aut jejunabatur in Ecclesiam veniebant, & intra ejus septa proximè portam à fidelibus separati stabant; postquam autem catechumeni orationum benedictione percepta abierant, palam coràm universo populo madentes lacrymis proni se abiciebant in terram. Tunc Episcopus unà cum Sacerdotibus passis ad illos manibus accedebat, orationesq; aliquot in eos recitabat, quibus auditis mox è templo discebant. Συνιστάμενοι sc. consistentes Ecclesiae cum fidelibus intererant & orationibus communicabant, sed ad communionem SS. Eucharistiae non admittebantur. Detestabile quippe Deo & hominibus non solum existimabant hominem vel levissima macula inquinatum aut maculae nebula offusum ad Eucharistiam accedere, sed etiam periculosum absolutos poenitentes eam tangere & atrectare,

rectare, quod non satis sancti & sanctificati censebantur, quibus tanta res committeretur. Quare tempus aliquod eis communione precibusq; fidelium & sacrae Evcharistiae adpectu sanctificandis destinabant. Certò enim credebant tantam inesse vim vel in ipso Evcharistiae adpectu ut pectus purgaret & sanctificaret, inquit Kettenbeil l. c.

§. 20. Bellè sic satis in Ecclesia sese habebant omnia, ubi clavis ligante, imprimis quò excommunicationem, utebantur Episcopi, ut non tantum videre est ex Tertulliano Apolog. c. XXXIX. & Cypriano Epist. XXXVIII. sed etiam constat exemplis tum Ambrosii Imperatorem Theodosium I, referentibus Theodoro l. V, c. 17. Sozomeno l. VII, c. 24. Nicephoro l. XII, c. 40, 41. & Stilliconis Comitisservum, ut habet Paulus Presbyter in vita ejus; tum Innocentii Episcopi Romani Arcadium cum Coniuge Eudoxia ex Ecclesiae communione ejicientium.

§. 21. At hodiè, postquam clavis ligantis, quoad excommunicationem præcipuè, usus in nostris Ecclesiis hinc inde sublatus, quò peccant & scelera sceleribus cumulant innumeri sunt, qui poenitent vix unus & alter. At, quid, inquires, consilij? Restituatur quod ablatum est, tollatur abusus, restituatur usus. Dices 1. Paucis res illa tutò vix committi potest, Resp. Paucorum, s. illi sint Consistoriales. s. Ministri Verbi, administratio certis legibus constringenda est, ne potestate sibi concessa abuti possint: Remedio quoque appellationis vel ad Magistratum, vel ad Synodum, ubi ejus copia haberi potest, consulendum iis, qui publica aliqua vel Consistorij vel Presbyterij sententia gravati sibi videntur. 2. Magistratus Politicus non admittet hoc jugum, ut qui licentia cupidus, per quam quisque fit deterior, suo metuit honori. Resp. Concedi id facillè posset, si, quæ rara est in Magistratu pietas, extincta penitus in eo esset atque emortua. At utinam modò essent hodiè Ambrosii, certè non desorent Theodosii! Sed redeundum nobis in viam.

§. 22. Confessionem privatam, quæ fit Ministro Ecclesiae s. Confessionario,

feſſionario, juris divini eſſe contra Pontificios meritò negamus, retinemus tamen eandem in noſtris Eccleſiis juxta XI. art. A. Conf. ut Sacerdos in remiſſione & retentione peccatorum clavem ſolventem & ligantem eò commodius adminiſtrare poſſit, ne ſanctum canibus projiciat, Matth. VII, 6.

S. 23. Calvinus confeſſionem extraordinariam unius & alterius delicti gravioris ad privatum ſolatium percipiendum Miniſtro Eccleſiæ factam non improbat, ſed commendat potius l. III. Inſt. c. IV, § 12. at ordinariam, quæ in quibusdam noſtris Eccleſiis obtinet, ex fœtidis Papatus lacunis erepſiſſe docet deſenſ. II. contr. Weſeph. p. 712. Recentiores tamen hac dere vel nihil movent, vel ita ſtylum temperant, ne abs nobis diſſentiri videantur.

S. 24. Confeſſio ſacramentalis, quàm auricularem aliàs appellamus, quàm penitens omnia & ſingula peccata mortalia, quæ poſt exactum Conſcientiæ examen memoriæ occurrunt, cum omnibus circumſtantiis ſpeciem mutantibus Sacerdoti in ſecreto ad minimum ſemel in quolibet anno confeſſetur, nec in Scriptura, nec Antiquitate fundamentum ullum habet.

S. 25. Ante octingentimum à Chriſto annum exempla quædam confeſſionis ſpecialioris habemus in Monachis, ſed præceptum nullum. Audocenus in vita St. Eligij l. I, c. 7. Non poſt longum ſpaciũ, cum jam Eligius virilem ageret ætatem, cupiens ſe vas exhibere Deo ſanctificatum, ac metuens ne aliqua ſua delicta peccus fulcarent, omnia ab adoleſcentia ſua coràm Sacerdote confeſſus eſt acta. Et Theodorus Studites Orat. funebr. in S. Platonem c. 8. Quodq; laudabilius eſt, occultas mentis cogitationes & acta cuidam eorum qui præerat ſapiùs confitebatur. Quæ res magnum erat religionis illius indicium. Idq; cum perfectè facere ſolitus eſſet, ei qui confeſſionem ipſius audiebat, admirationem & ſtuporem afferebat.

S. 26. At circa annos à Chriſto octingentos urgeri cæpit & præcipi

Præcipi in Ecclesia hæc Confessio. *Alcuinus de div. off. c. XIII.* Volens dimittere omnia his qui in se peccarunt confiteatur omnia peccata sua, quæ recordari potest. *Concilium Cabilonenſe II c. XXXII.* Hoc emendatione egere perspeximus, quod quidam dum confitentur peccata sua Sacerdotibus non plenè id faciunt. Quia ergò constat hominem ex duabus esse substantiis, anima videl. & corpore, & interdum animi motu, interdum carnis fragilitate peccatur: solerti indagatione debent inquiri ipsa peccata, ut ex utrisque plena sit confessio: scil. ut ea confiteantur quæ per corpus gesta sunt, & ea, quibus in sola cogitatione delinquitur. Instruendus est itaque peccatorum suorum confessor, ut de octo principalibus vitiis, sine quibus in hac vita difficile vivitur, confessionem faciat. *Concilium Moguntinum temp. Gregor. IV. c. XXVI.* Ab infirmis in mortis periculo positus per Presbyteros pura inquirenda est confessio.

§. 27. Sicubi antè hæc tempora legis veteres urgere specialem delictorum confessionem, non volunt eam esse de necessitate salutis, nec ut medium omnibus perpetuò necessarium ad obtinendam remissionem peccatorum præcipiunt; sed liberè proponunt & postulant ut commodum & utile medium ad consolationem percipiendam. Nonnunquam urgent ut quæ deliquimus confiteamur singula, non Sacerdoti, sed Deo immediatè. Vid. Chrysostomus Hom. IV in Laz. Ambrosius l. de Parad. c. XIV. Imò Seculo IV Nestarius Episcopus Constantinopolitanus confessionem privatam Sacerdoti pœnitentiaro fieri solitam propter stupratam in templo à Sacerdote mulierem omninò abrogavit, quem & cæteri in Oriente Episcopi hæc in re sunt secuti, quod non fecissent, si eam ad salutem necessariam esse judicassent. Vid. Socrates l. V. Hist. Eccl. c. 19. Sozomenus l. VII, c. 16. Interim in Ecclesiis occidentis mansit ea consuetudo, ut gravioris alicujus criminis sibi conscius id confiterentur antistitibus ecclesiæ. Augustinus certè Homil. L. disertè, distinguit peccata atrociora excommunicationem merentia

D

rentia

rentia à quotidianis, & illa sola antistiti confitenda scribit. *Conf. Epist. CII. X.*

§. 28. Anno Christi M CC XV in Synodo Lateranensi sub Innocentio III Lex universalis de confessionis auricularis necessitate ad salutem primum edita fuit. Omnis, habet Lex c. XXI. utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua peccata solus confiteatur fideliter, saltem semel in anno, proprio Sacerdoti, & injectam pœnitentiam studeat propriis viribus adimplere.

§. 29. Quid sentiendum sit de hac Synodo, vel exinde constat, quod Papa tribuit potestatem dandi & adimendi regna ac dominatus; quod non attentis gradibus consanguinitatis & affinitatis matrimonium extendit usque ad quartum gradum, quia in corpore humano sunt quatuor humores & quatuor elementa; quod vocabulum transubstantiationis in Scriptura & plusquam per X secula inusitatum auctoritate sua confirmat, ut testantur magno consensu Pontificij, etsi id in Actis Synodi non invenitur.

§. 30. Constitutionem tamen Lateranensem confirmat Synodus Tridentina Sess. XIV, can. 5. & 6. suamq; confirmationem anathemate roborat can. 7. Si quis dixerit, inquit, in Sacramento pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure divino, confiteri omnia & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra duo ultima Decalogi præcepta, & circumstantias, quæ peccati speciem mutant — anathema sit.

§. 31. Ut huic legi obtemperetur, veniunt singuli de populo ad Parochos, genu flectunt coràm Sacerdote sedente & se cruce signant, pronuntiantq; hæc verba quæ habentur apud Navarrum man. de conf. c. X. Confiteor Deo omnipotenti, & beatæ Mariæ semper Virgini, sanctis Apostolis Petro & Paulo, & omnibus Sanctis curia

ria coelestis, & tibi Pater, quia nimis peccavi cogitatione, verbo &c. inde poenitens transit ad tacitam confessionem singulorum peccatorum & circumstantiarum, haec insusurrans in aurem Sacerdotis.

§. 32. Non de sunt inter ipsos Pontificios, qui confessionem hanc clanculariam negent esse juris divini, & ad salutem praecise necessariam. Autor Gloss. Decret. de Poenit. dist. V, c. 1. Melius dicitur, inquit, eam institutam fuisse à quadam universali ecclesiae traditione potius, quam ex N. vel V. Testamenti auctoritate. Gratianus ipse dubius est de Poenit. dist. I. qu. 3. c. 89. Quibus auctoritatibus, vel quibus rationum firmamentis utraque sententia satisfactionis & confessionis innitatur, in medium breviter exposuimus; cui autem horum potius adharendum sit, Lectoris judicio reservatur. Utraque enim fautores habet sapientes & religiosos viros. Panormitanus de Poenit. & remiss. c. omnis multum sibi placere illam opinionem dicit, quae docet confessionem esse ex quadam generali traditione ecclesiae, & Gracos non peccare non utendo confessione, quia apud eos non emanaverit haec constitutio. Scotus in IV. sent. dist. 17. qu. 1. valde dubitanter asserit esse de jure divino. B. Rhenanus, vir inter Pontificios non vulgariter doctus, proæm. in Tertull. de poenit. esse scribit inter juris Pontificij Scriptores quosdam non incelebres, qui institutam ab ecclesia confessionem tradant, quæ hodiè conscientiam nostram Sacerdoti detegimus, usque ad circumstantiarum omnium minutias. Cajetanus in Job. XX. disertè asserit, modum confitendi in aurem non esse à Christo institutum. Maldonatus T. II. de Sacram. c. 1 & 3. fatetur omnes juris Canonici peritos s. decretorum interpretes uno quasi ore dicere, nullum præceptum divinum de confessione extare, sed eam jure ecclesiastico introductam esse. Cardinalis Perronius observ. II. c. 3. negat confessionem sacramentalem esse necessariam ad salutem. Quod & plurimi alij faciunt, innumeras ferè afferendo exceptiones, quibus necessitas illa aboletur. Vid. Toletus l. III. Inst. Sacerd. c. 7. Melchior Canus prælect. de poenit. p. VI.

Emanuel Sa Aphor. verb. Confessio. Non esse mortale peccatum sine confessione ad Eucharistiam accedere, si quis alias contritus sit, tenuerunt, referente Cano l. c. Richardus in IV. sentent. dist. 17. art. 3. qv. 6. Petrus Paludanus ibid. qv. 2. Cajetanus III part. qv. 80. art. 4. Ipse Bellarminus l. c. haud diffitetur, confessionem rem esse difficilem, onerosam & valde molestam, quando l. II de pœnit. c. 12. Si qva, inquit, in ecclesia catholica res est, qvæ gravis & difficilis videatur, sine dubitatione illa Confessio est. Quid enim molestius, quid onerosius, quàm ut COGANTUR etiam viri Principes Regesq; potentissimi Sacerdotibus, qvi & ipsi sunt homines, peccata sua omnia detegere, quamvis arcana, quamvis turpia, quamvis pudenda, quamvis horrorem ipsi confitenti afferentia, & eorundem Sacerdotum judicio stare, & multam ab eis injunctam subire?

§. 33. Loca Scripturæ, quibus probare satagunt adversarii confessionem clanculariam esse de jure divino, à variis adducuntur varia. Thomas Aquinas III part. summ. qv. 84, art. 7. ausus est dicere, confessionem sacramentalem à Christo esse institutam verbis huc; Agite pœnitentiam, Marc. I, 18 quam sententiam damnas Synodus Tridentina statuens, Sacramentum pœnitentiæ esse institutum à Christo de-enim post resurrectionem. Joh. XX.

*§. 34. Baronius ad aët. XIX, 18 recurrit & Certum est, inquit, id intelligendum de confessione sacramentali, in qva sententia etiam esse Hosium, Tappetum, Gagnejum, Salmeronem, Zanchez, Bellarminum, Gregor. de Valentia, Corn. à Lapide, asserit Tirinus in h. l. ipse ab hac sententia haud aded alienus. Hu oppo-nimus Estium & Lorinum, quorum ille; Quidam sacramentalem confessionem hinc statuunt & nonnihil pro illis facere videtur, quod in Græco est *πένις & νότων*, sed reverà non alia videtur hic intelligi confessio, quàm qualis facta legitur Matt. III à Judæis venientibus ad baptismum Johannis, quam constat non fuisse sacramentalem. Erat autem quædam exterior professio veræ pœnitentiæ, & sinceræ conversionis ad Deum, ac detestationis peccatorum; si quis ea non vereretur etiam palàm annuntiare; quod videtur hic factum ab iis, qvi recens crediderant & baptizari volebant, inter quos erant, qvi curiosa fuerant scrutari, i. e. magica exercuerant; atqve hoc peccatum suum etiam allatis secum libris, iisq; publicè combustis, confessi sunt. Hic verò; Non ausim usurpare*

usurpare illud Baronii, **CERTUM** est. Nam excipere quisquam posset, sermonem esse non de jam baptizatis, sed catechumenis. Nam ecclesia Romana non admittit ad hoc Sacramentum non baptizatos. Addit; Nullus ex antiquioribus Theologis probat ex hoc loco Sacramentum confessionis, neque vel Concilium, vel Catechesis Tridentina. In Tirino quoque hoc videtur mereri censuram, quod haud erubescat scribere Oecumenium locum citatum intellexisse de confessione sacramentali, quæ sit Sacerdoti in aurem. Verba Oecumenii hæc sunt; Δει πῶς πρὸς λέγειν τὰς ἐαυτῶν ἀμαρτίας, καὶ δοῦναι ἑαυτῶν ἁγὴν ἑαυτῶν ἰλέγειν ἢ μηκέτι ποιῆν τὰ αὐτὰ, ubi ne de confessione sacramentali, nec de Sacerdote penitentiario.

S. 35. Bonaventura in IV sent. dist. 17. p. 2. a. 1. q. 3. Christum, ait, non instituisse confessionem peccati Sacerdoti faciendam, sed utcumque insinuaverit, reliquisse tamen hoc involuntate egrotantium. At postea confessionem esse ab Apostolis institutam, & ab Episcopo Hierosolymitano S. Jacobo promulgatam c. V, 16. Contrà Scotus in IV sent. dist. 17. qv. unic. n. 15. dicit, Jacobum nec præceptum dare de confessione Sacerdoti facienda, nec præceptum à Christo datum promulgare. Balthasar Paësius, Doctor Lusitanus, in suo ad h. l. Commentario scribit, Apostolum h. l. Christianos adhortari ad mutuas preces. Suvarez Tom. IV. dist. 35. Sect. 1. & Vasquez in III Thom. qv. 90. a. 1. testantur locum illum non cogere, multos quoque Catholicos de confessione, quæ invicem fieri debeat inter fratres, illum interpretari. Expresse verò Cajetanus, Non hic, inquit, sermo est de confessione Sacramentali, ut patet ex eo quod dicit; confitemini invicem. Sacramentalis enim confessio non fit invicem, sed Sacerdotibus tantum, sed de confessione, quæ fatemur nos mutuo peccatores, ut oretur pro nobis, & de confessione hinc inde erratorum pro mutua placatione & reconciliatione. Melchior Canus l. c. testimonium hoc contrà hereticos non adeò firmum videri scribit. Estius Comment. in h. l. post allatas diversas interpretationes dat optionem lectori, & rem relinquit in medio. Certè vox ἀλλήλοις clarè evincit, sermonem esse de confessione reciproca post offensas, de quâ etiam intellexit Augustinus Epist. LIV ad Macedonium.

S. 36. Bellarminus l. II. de pæn. c. 2. q. 9. Becanus c. XXXV de conf. qv. 1. & alii in patrociniis confessionis sacramentalis sequentia adducunt loca Matt. XVI. 19. c. XII. 18, Joh. XX. 23. in quibus Apostoli eorumque Successoribus potestatem judicariam à peccatis in foro conscientie absolvendi collatam esse volunt; quæ cum prius quam causa fuerit audita & cognita, exerceri nequeat, omnino ex Christi institutione necesse esse existimant, ut prius Sacerdoti peccata exponantur, quàm ille absolutionis sententiam pronunciet. At ex adductus locus non potest probari, istiusmodi potesta-

rem remittendi peccata concessam esse ministris ecclesie, quæ sit iudiciaria. Neque verò illi sententia sua quenquam vel solvunt, vel ligant nisi declarativè & applicativè, ad quem absolvendi modum haud requiritur peccati specificatio cum suis circumstantiis, quippe quæ non facit illud remissibile, sed agnitio & confessio quod sit, facit, cæteris paribus, ut remissibile fiat, etsi species peccati non recenseatur, ut patet exemplo Publicani, latronis & aliorum; imò ipsorum Papistarum fulcitur suffragio, qui peccata memoriæ elapsa remittunt peccatoribus.

§. 37. Nos quidem non negamus, quod enumeratio omnium peccatorum in confessione licita sit: laudamus potius eos, qui ad plenioram exonerationem conscientie peccata, quibuscunque anguntur, aperiunt Sacerdoti, dummodo id consistentibus liberam & in ipsorum arbitrio positum relinquantur, nec conscientius laqueus injiciatur interrogando, an hoc aut illud delictum commiserint. Pœnitentiarius enim non est concessa potestas inquirendi in existentiam delictorum singularium, quæ singularia sunt, sed in qualitatem delictorum genericam, quatenus vitia sunt æternum supplicium promerentia. Uno verbo; Potestas clavium data est non ad inquirenda delicta occulta, sed ad corrigenda manifesta.

§. 38. Pontificiorum illa auricularis nec Dei habet mandatum aut promissionem, nec exempla in verè pœnitentibus. Imò impossibilis est. Delicta enim quis in numero habet? Ps. XIX, 13. Si homo teneretur omnia peccata mortalia confiteri & ab eis absolvi, teneretur ad simpliciter impossibile. Nullus enim hominum novit, quoties peccat mortaliter, etiam in bonis operibus, propter vanam gloriam, inquit Lutherus.

§. 39. Confessio, per quam fideles post mutuas offensas culpam invicem agnoscunt & sibi mutuo satisfaciunt, nitiuntur huius verbi Jacobi c. V, 16. Confitemini invicem peccata, & approbatur à Gratiano dist. VI. de pœnit. c. Qui vult,

§. 40. Præter confessionem sunt & alia signa contritionis, quædam naturalia, quædam arbitraria. Naturalia sunt gemitus, querelæ, lamenta; arbitraria, scissio vestium, jejunium, cinerum adpersio, saccorum assumptio, aquarum effusio &c. Vid. II Paral. XX, 3 I Sam. IV, 12. Jon. III, 4. Joël. III, 12, II Sam. XIII, 19. Dan. IX, 3. I Sam. VII, 6.

§. 41. Signa contritionis ponuntur interdum pro ipsa contritione, atque tunc ipsis metonymicè tribuitur culpæ & pœnæ remissio. Joël II, 12, 13. I Reg. XXI, 27 seqq.

§. 42. Contritionis actus externus non est absolutè necessarius, quia illa in efficaci cordis motu potissimum consistit. Non tibi dico, inquit Chrysostomus hom. XXXI in Ebr. ut te prodas in publicis, neque ut te apud alios accuses, sed obedire volo Prophetæ dicenti, Revela Domino viam tuam. Ante Deum ergo
tua

tua confitere peccata, apud iudicem confitere peccata tua orans, *εἰ καὶ μὴ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ τῇ μνήμῃ.* Et Basilius hom. XXI in Psal. XX XVII. Non ut multis conspicuus fiam labiis confiteor, mecum intus in ipso corde oculos claudens tibi soli videnti ea, quæ in occulto sunt, gemitus meos ostendo, in me ipso rugiens: Neque enim longis sermonibus ipsi opus erat ad confessionem & luctus à profundo animi ad Deum emissi. Fieri tamen vix potest, quin certis signis & gestibus se prodat contritio. Ut in cornu celaveris ignem per rimulas tamen subinde promicabit. Cor luctum decorabit faciem, & propter dolorem cordis Spiritus erit tristis. Prov. XV, 13. c. XVII, 22.

§. 43. Finis contritionis est sollicita circumspectio de remedio doloris; effectus est deformitatis peccatorum agnitio & ex ea orta depressio atque humiliatio peccatoris.

§. 44. Contritio, quæ dolor est de peccatis agnitis, conjuncta est cum detestatione & fuga peccatorum. Impossibile est ut verè doleat se peccasse, cui peccare in deliciis est.

§. 45. Contritionem s. dolorem de peccato in penitente & appreciative & intensivè summum requirit Bellarminus l. II. de pæn. c. II. pr. 2 & 6. appreciative summum intelligit, cum gravis peccatum, seu omnium maximum malorum, detestatur, ac de illo dolet ita ut alius dolor ob malum quodcumque inutile vel injucundum illum non excedat vel æquet; intensivè summum, quando gravis omni conatu & cuncto gradu intensio, nec non cum quadam mora temporis, quantum & quamdiu potest, dolet de peccato, illudq. detestatur.

§. 46. Sed non datur in penitente ullo contritio vel appreciative vel intensivè summa, tum quia non integrè peccata agnoscunt renati Psal. XIX, 13. tum quia adhuc sunt ex parte carnales: caro autem odit ac timet gehennam aliasve pœnas plus quam peccatum.

§. 47. Nihilominus seria ac sincera est contritio, etsi in doloris & detestationis de peccato suscepta vehementia sit aliquis graduum, vel quæ intensio, vel quæ extensio, vel quoad quantitatem, vel quoad durationem, defectus. Nam defectus ille graduum doloris in contritione non imputatur, sed remittitur cum aliis peccatis per fidem, quæ contritionem, ut penitentiae pars altera, excipit. Et ad dolorem contritionis pertinet, dolere quod non latis possis dolere de peccatis, ut Chemnitz part. II. Ex C. T. f. 380. loquitur.

§. 48. Contritionem esse remissionis peccatorum causam tum dispositivam, tum impetrativam, adeoque meritoriam ex congruo pertendunt Pontificii. Patres Synodi Tridentina Sess. VI, c. 14. & Sess. XIV, c. 4. Contritionem hominem Deo reconciliare

conciliare omniq. tempore ad veniam impetrandam necessariam fuisse docent. *Bel-
larminus l. 6. c. 12.* Catholici, inquit, communi consensu docent contritionem
esse causam remissionis peccatorum. *Cap. 18.* vult, contritionem saltem imper-
fectam omnino necessariam esse in adultis necessitate mediæ ad remissionem peccato-
rum & justificationem obtinendam. *Imò l. IV. de pœn. c. 1.* haut veretur contriti-
onem nominare satisfactionem de congruo pro peccatis.

§. 49. Nos quidem haud negamus Deum remittere peccata tantum contri-
tis & pœnitentibus. Sed aliud est causa rei impetrandæ, aliud conditio subjecti
impetrantis. Deus quidem ignorit Ninivitis respicientibus, sed non ex merito resi-
piscentiæ. Quando *Luc. VII, 47.* de muliere pœnitente dicit Christus, peccata ei
esse remissa, quia dilexit mulctum, illud Quia non est causa cur res sit, sed cur co-
gnoscat; non consequentis, sed consequentiæ, qualis est deductio conclusionis
ex præmissis. Rectè dico, ibi est ignis quia est fumus, nec tamen fumus est causa ignis.

§. 50. Medium quod antenus dici posset, at non positivum, sed privati-
vum, quale est puris remotio ad sanandum vulnus; sistens proæreticam continuatio-
nem peccandi & consequenter removens incapacitatem ac obsta-ula remissionis pec-
catorum, scil. opinionem non-indigentia, & studium pergendi in peccatis, uti habet
Hülsemannus Brev. c. IX, th. 2.

§. 51. Causa autem remissionis peccatorum nullo modo est contritio, sicut
nec dolor ex sensu est causa sanationis. Justificatio formaliter consistit in remissio-
ne peccatorum. At justificamur gratis *Rom. III, 23.* Fastuosa est humilitas, quæ sibi
persuadet se demissione animi facere Deum debitorem. Requiritur contritio non ut
causa reconciliationis cum Deo sed ut pars ordinis, quem Deus in justificando obser-
vat, & obedientia illius, quàm à justificando exigit.

§. 52. Est ergo verissima Glossatoris sententia in *l. dist. can. 1. de pœnit.* Dic,
quod nec cordis contritione, nec oris confessione peccata dimittuntur, sed
tantum gratiâ Dei, quampis eum hoc nomine Melchior Canus increpet *Tract. de
Pœn. p. V.*

§. 53. Eleganter Chrysostomus *Homil. LXXX. ad pop. Antioch.* Ne tuæ con-
fidas pœnitentiæ: tua namque pœnitentia tanta nequit delere peccata. Si sola
foret pœnitentia, jure timeres, sed postquam cum pœnitentia commiscetur
fides & Dei misericordia, confide, quoniam tuam convincit nequitiam sola
Dei gratia. Et *Gregorius M. Homil. VII in Ezech.* Justus igitur advocatus noster
justos nos defendet in judicio, quia nos ipsos & cognoscimus & accusamus in-
justos. Non ergo in fletibus, non in actibus nostris, sed in advocati
nostri allegatione confidamus.

Scilicet hæc summa est nostræ, Vir amice, salutis:
O peccator homo RESIPISCE! Hæc janua vitæ
Unica, Quam si quis non ingreditur, aberrans
Omni ex parte, fores nigri pulsabit averni.
Ergo tuum laudo conamen, nobile dogma,
De *resipiscendi* ratione ex ponte Cathedræ
Publicitus qvi proponis. DEUS annuat ausis!

*Ita piis Eximij Dn. Respondentis, Audito-
ris sui solertissimi, conatibus
applaudit*

CHRISTIANUS Kortholt) D.

Cum METANEA viam de mortis tramite rectam
Ad vitam sternat nos societq; DEO.
Hinc benè de Cathedra talem proponis, Amice,
Prosperet ut cæpta hæc Gratia Diva, precor.

*Sympatriotæ hæc in amoris mnemo-
synon ponit*

Matth. Pöppelman.

Pincipis ingenio pugnantis tela retundas,
Principis ac instar præmia larga feres.

*Quod Præstantissimo Dn. Respondenti,
Amico suo fraterno, animi-
tus volebat*

Johannes Bernhardus Becker,
Dethmoldiâ Westph.

Hanc

Hanc hodiè Cathedram dum tu conscendere gaudes,
Ingenii dotes prodis. Patruelis amande.
Gratulor: & vellem vivaci carmine laudes
Condecorare tuas, mentemq; hilarare faventem.
Interea Summus tua cœpta secundet IOVAH!

Hæc Patrueli suo dilectissimo, ex animo
gratul. scrib.

Johannes F. Fürstenouw.

FURSTENOVI Sympatriota amande
Gratulor scandis Cathedram quod illam
Vile non præbens specimen tuorum.

*in honorem Dn. Respondentis Amici sui candi-
dissimi cum voto prosperitatis hanc spoſitum
per brevem apponebat*

Franciscus Mejer, Herf. Westph.

§. 48. Contritionem esse remissionis p
rūm impetrativam, adeoq; meritoriam ex c
Synodi Tridentinae Sess. VI. c. 14. & Sess. XIV

am rum dispositivam,
lunt Pontificii. Patres
nem hominem Deo re-
conciliare